

The Bankruptcy and Reorganisation Law

Prawo upadłościowe i naprawcze

Tłumaczenie

Maja Bińkowska

Karolina Niemirska-Fido

Richard A. Walawender

The Bankruptcy and Reorganisation Law

Prawo upadłościowe i naprawcze

Tłumaczenie / Translation

Maja Bińkowska

Karolina Niemirska-Fido

Richard A. Walawender

The Bankruptcy and Reorganisation Law

Prawo upadłościowe i naprawcze

Prawo upadłościowe i naprawcze

The Bankruptcy and Reorganisation Law

2. wydanie / 2nd edition

Tłumaczenie 1. wydania / Translation of the 1st edition by Maja Bińkowska,
Wojciech Jacyno, Kazimierz Romaniec

Stan prawny: maj 2010 / Latest updating: May 2010

Ochrona praw autorskich: tłumaczenia tekstów ustawowych, jak również ich opracowania w ujednoliconej wersji, są chronione krajowym i międzynarodowym prawem autorskim. Ochrona ta dotyczy również pochodzących od Wydawnictwa tytułów artykułów oraz opracowania redakcyjnego.

Protection of copyright: translations of acts of law as well as the presentation of such acts in the form of consolidated texts are subject to domestic and international copyright protection. Also covered by the copyright protection are the files of articles inserted by the Publisher and editorial work.

Redaktor prowadzący: Aleksandra Kalinowska

Projekt okładki: Maryna Wiśniewska

Projekt layoutu: Jacek Bociąg, Editio

© Wydawnictwo C.H. Beck 2010

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Editio, Pruszków

Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN: 978-83-255-1489-1

Spis treści / Contents

Słowo od tłumaczy	VI
From the translators	VII
Przedmowa	VIII
Foreword	IX
Prawo upadłościowe i naprawcze	2
The Bankruptcy and Reorganisation Law	3
Glosariusz polsko-angielski wybranej terminologii z zakresu prawa upadłościowego i naprawczego / Polish-English Glossary of Selected Bankruptcy and Reorganization Terminology	324
Glosariusz polsko-angielski wybranej terminologii z zakresu międzynarodowego postępowania upadłościowego / Polish-English Glossary of International Bankruptcy Proceedings Selected Terminology	329

Słowo od tłumaczy

Aby ułatwić lekturę przekładu ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, jak również przyswojenie angielskich pojęć z zakresu prawa upadłościowego i naprawczego, przygotowaliśmy dwa słowniczki wybranych terminów z zakresu szeroko pojętego procesowego i materialnego prawa upadłościowego i naprawczego.

Osobne ujęcie terminów z zakresu międzynarodowego prawa upadłościowego wynika z faktu, że część druga ustawy posługuje się autonomiczną siatką pojęć charakterystycznych dla regulacji związanych z tzw. upadłością transgraniczną (ang. *cross-border insolvency*), a niewystępujących w innych częściach ustawy.

Dodać należy, że rozwiązania przyjęte przez polskiego ustawodawcę w powyższym zakresie oparte są na prawie modelowym przygotowanym przez Komisję Handlu Międzynarodowego ONZ (UNCITRAL) z 1997 r., dlatego też staraliśmy się dostosować przekład, w takim zakresie, w jakim to było możliwe, do sformułowań użytych w anglojęzycznej wersji prawa modelowego.

Powyzsza uwaga odnosi się również do niektórych uregulowań z zakresu odrębnych postępowań upadłościowych, jak i kilku przepisów z części ogólnej ustawy, albowiem wprowadzają one do polskiego systemu prawnego trzy dyrektywy unijne, tj.

- 1) Dyrektywę Nr 98/26/EC z 19.5.1998 r. w sprawie ostateczności rozliczeń w systemach płatności oraz systemach rozliczeń papierów wartościowych,
- 2) Dyrektywę Nr 2001/24/EC z 4.4.2001 r. o reorganizacji i upadłości instytucji kredytowych,
- 3) Dyrektywę Nr 2001/17/EC z 19.3.2001 r. o reorganizacji i upadłości przedsiębiorstw ubezpieczeniowych.

Tłumacząc odpowiednie przepisy ustawy staraliśmy się wykorzystać terminologię użytą w angielskojęzycznych wersjach tychże dyrektyw. Ponadto, dokonując przekładu ustawy sięgnęliśmy również do amerykańskich źródeł, tj. przede wszystkim do wspomnianego we Wstępie rozdziału jedenastego kodeksu upadłościowego USA regulującego prawo naprawcze, który stanowił

From the translators

In order to assist the reader in understanding the translation of the Bankruptcy and Reorganisation Law and to familiarise the reader with the English terms concerning bankruptcy and reorganisation law, we have prepared two glossaries of selected terminology regarding procedural and substantive bankruptcy and reorganisation law.

Terms concerning international bankruptcy proceedings have been included in a separate glossary due to the fact that Part Two of this law includes an autonomous set of legal terms specific to cross-border insolvency, which terms are not used in other parts of the law.

It is worth adding that the regulations adopted by the Polish legislature with respect to international proceedings are based upon the model law prepared by the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) in 1997; therefore, whenever possible, in translating the law we have adjusted the translation to the language used in the English version of the model law.

The above remark also concerns regulations governing special bankruptcy proceedings, as well as certain regulations included in the general part of the law, because they implement three European Union's directives:

- 1) Directive 98/26/EC of 19 May 1998 on settlement finality in payment and securities settlement system,
- 2) Directive 2001/24/EC of 4 April 2001 on the reorganisation and winding-up of credit institutions,
- 3) Directive 2001/17/EC of 19 March 2001 on the reorganisation and winding-up of insurance undertakings.

In translating the relevant provisions of this Law, we used the terminology included in the English versions of the above directives. Moreover, we have also used American legal sources, i.e. in particular Title 11 of the United States Code governing reorganisation, which served as the basis for preparing

punkt wyjścia do opracowania części czwartej ustawy – Postępowanie naprawcze w razie zagrożenia niewypłacalnością. W tym ostatnim przypadku, zdając sobie sprawę z różnic dzielących anglosaskie i europejskie systemy prawne i ich instytucje, tekst angielski potraktowaliśmy jedynie jako podstawę do wypracowania pojęć, które wpisywałyby się w przyjętą systematykę tłumaczenia ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze.

Maja Bińkowska

Karolina Niemirska-Fido

Richard A. Walawender

Warszawa, maj 2010 r.

From the translators

Part Four of the Law – Reorganisation Proceedings in the Case of a Threat of Insolvency. In this last case, being aware of differences between common law and continental legal systems and legal institutions, we have used the English text as a basis for finding relevant terms suitable for the translation of the Bankruptcy and Reorganisation Law.

Maja Bińkowska

Karolina Niemirska-Fido

Richard A. Walawender

Warsaw, May 2010

Przedmowa

I. Uwagi ogólne

Ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze została uchwalona 28.2.2003 r. i weszła w życie 1.10.2003 r. Jednocześnie moc straciło rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.), rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym (Dz.U. z 1934 r. Nr 93, poz. 836 ze zm.) oraz szereg przepisów ustaw regulujących odrębne postępowania upadłościowe. Opisana wyżej ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze była następnie wielokrotnie zmieniana, przy czym najistotniejsza i największa jej zmiana została wprowadzona ustawą z dnia 6.3.2009 r. – o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2009 r., Nr 53, poz. 434; dalej zwana **Zmianą ustawy**). Zmiana ustawy weszła w życie 2.5.2009 r. Warto również zwrócić uwagę na jeszcze jedną, wcześniejszą zmianę ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, wprowadzoną ustawą z dnia 5.12.2008 r. o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2008 r., Nr 234, poz. 1572), którą zostały wprowadzone do ustawy – prawo upadłościowe i naprawcze z 2003 r. przepisy dotyczące postępowania upadłościowego wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, a więc tzw. „upadłość konsumencka”.

Opisana wyżej ustawa z dnia 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze wraz z kolejnymi zmianami zwane będą dalej łącznie **Ustawą**).

Potrzeba uchwalenia nowej ustawy, kompleksowo regulującej zagadnienia związane z niewypłacalnością dłużnika, została podyktowana przede wszystkim koniecznością unowocześnienia prawa upadłościowego poprzez dostosowanie go do aktualnego systemu prawnego. Uprzednio obowiązujące przepisy regulujące tę problematykę zostały uchwalone w latach 30. XX wieku i w znacznym zakresie nie odpowiadały wymaganiom współczesnego obrotu. Konieczne stało się wyeliminowanie mechanizmów pozwalających na nadużywanie instytucji prawa upadłościowego i układowego przez nieuczciwych dłużników. Poprzednio obowiązujące Prawo upadłościowe z 1934 r. było nieelastyczne, co utrudniało dochodzenie wierzytelności przez wierzycieli. Zaspokojenie należności

Preface

I. General Remarks

The Bankruptcy and Reorganisation Law was enacted on 28 February 2003 and came into force on 1 October 2003. Simultaneously, the Ordinance of the President of the Republic of Poland of 24 October 1934 – The Bankruptcy Law (consolidated text: J.L. of 1991, No. 118, item 512, as amended) and the Ordinance of the President of the Republic of Poland of 24 October 1934 – the Law on the Arrangement Proceedings (J.L. of 1934, 93, item 836, as amended) were repealed, as well as a number of different regulations governing separate bankruptcy proceedings. The Bankruptcy and Reorganisation Law was subsequently amended several times, however, the major change was introduced by the Act of 6 March 2009 on amending the Bankruptcy and Reorganisation Law, the Act on the Bank Guarantee Fund and the Act on the National Court Register (J.L. of 2009, No. 53, item 434, hereinafter referred to as **Amendments to the Law**). The Amendments to the Law took effect on 2 May 2009. It is worth mentioning another prior amendment to the Law introduced by the Act of 5 December 2008 on amending the Bankruptcy and Reorganisation Law and the Act on Court Costs in Civil Proceedings (J.L. of 2008, No. 234, item 1572), which introduced to the Bankruptcy and Reorganisation Law of 2003 the provisions concerning bankruptcy proceedings against natural persons not conducting economic activity, so called „consumer bankruptcy”.

The above described Law together with subsequent amendments hereinafter shall be referred to as **the Law**.

The adoption of a new comprehensive Law regulating the issues connected with a debtor’s insolvency was dictated, in particular, by the need to modernise the bankruptcy law by adapting it to the current legal system. The previously binding provisions were enacted in the 1930s and did not meet the requirements of modern legal transactions. The adoption of a new law was also necessary to eliminate the various loopholes that previously enabled dishonest debtors to abuse the reliefs granted by the bankruptcy and arrangement law. The Bankruptcy Law of 1934 previously in force was inflexible, which made the pursuit of creditors’ claims difficult. Creditors in bankruptcy proceedings have been usually satisfied by liquidating the bankrupt’s assets, which – from their

wierzycieli w postępowaniu upadłościowym następowało głównie poprzez likwidację majątku upadłego, co niejednokrotnie nie było, z ich punktu widzenia, najlepszym rozwiązaniem i nie pozwalało na całościową spłatę zobowiązań dłużnika. Inne sposoby spłaty wierzycieli w postępowaniu upadłościowym, jak np. pokrywanie należności z dochodów dalej prowadzonego przedsiębiorstwa upadłego, były uregulowane w stopniu minimalnym. Ponadto, w ciągu 70 lat obowiązywania Prawa upadłościowego i Prawa o postępowaniu układowym z 1934 r., zmieniła się warstwa pojęciowa systemu prawnego, stąd pojawiła się potrzeba uaktualnienia uregulowań dotyczących problematyki niewyłączalności dłużnika na płaszczyźnie językowej.

Projekt ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze został przygotowany w latach 1999–2002 przez zespół ds. opracowania projektu prawa upadłościowego przy Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego pod kierunkiem prof. dr hab. *Feliksa Zedlera*. Zgodnie z założeniami twórców nowa ustawa miała wyeliminować braki i wadliwe uregulowania Prawa upadłościowego i Prawa o postępowaniu układowym z 1934 r. Jej zadaniem było również wzmocnienie pozycji wierzycieli w postępowaniu upadłościowym przez wprowadzenie szeregu nowych instytucji, omówionych poniżej.

Jak wspomniano wyżej ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze z 2003 r. była wielokrotnie nowelizowana, przy czym największa Zmiana ustawy, która wprowadziła blisko 150 zmian weszła w życie 2.5.2009 r. Podczas blisko sześcioletniego okresu stosowania ustawy wyłoniło się wiele zagadnień nasuwających wątpliwości w zakresie jej stosowania, przepisów wymagających zmian, doprecyzowania czy też wymagających usunięcia jako błędnych lub nieaktualnych; ponadto zaistniała konieczność istotnego usprawnienia procedury upadłościowej i naprawczej.

II. Zasady postępowania upadłościowego i naprawczego

W uzasadnieniu do projektu ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze podnoszono, że ustawa ta została oparta na dwóch głównych zasadach: zasadzie optymalizacji oraz zasadzie dominacji grupowego interesu wierzycieli.

Zasadę optymalizacji statuuje art. 2 PrUpadNap. Zgodnie z tą zasadą majątek dłużnika winien być optymalnie wykorzystany do zaspokojenia wierzycieli. W związku z tym postępowanie upadłościowe i naprawcze należy prowadzić tak, aby roszczenia wierzycieli mogły zostać zaspokojone w jak najwyższym stopniu, a jeżeli racjonalne względy na to pozwolą, aby dotychczasowe przedsiębiorstwo dłużnika zostało zachowane.

Choć zaspokojenie wierzycieli pozostaje nadrzędnym celem postępowania upadłościowego, likwidacja przedsiębiorstwa upadłego powinna być przeprowadzana tylko wówczas, gdy układ z wierzycielami nie dawałby – w racjonalnej ocenie sądu – wystarczających szans na możliwie pełne zaspokojenie wierzycieli. Realizacji tej zasady służy m.in. uprawnienie sądu do zmiany

perspective – was not always the best solution and did not allow for complete satisfaction of creditors' claims. Alternative methods available to satisfy creditors' claims in the bankruptcy proceedings, such as the continued operation of the bankrupt's enterprise, were not adequately provided for in the previous Law. Moreover, during the seventy-year lifetime of the bankruptcy and arrangement law of 1934, the language and definitions used in the legal system have been changed, creating the need to update the law governing the insolvency proceedings on the linguistic level.

The draft of the Bankruptcy and Reorganisation Law was prepared between 1999 and 2002 by the committee for preparing the draft of the new insolvency law at the Civil Law Codification Commission, presided over by Professor *Feliks Zedler*. Under the authors' assumptions the Law should have eliminated the defects and shortcomings of the Bankruptcy Law and Arrangement Law of 1934. It was also meant to improve the position of creditors in the bankruptcy proceedings by introducing a number of new legal mechanisms, described below.

As mentioned above the Bankruptcy and Reorganisation Law of 2003 was amended several times and a major change, which introduced about 150 amendments, took effect on 2 May 2009. During the six-year period of the Law's being in force a number of doubts as to the application of the Law arose. Many provisions required change or particularization; there were also provisions which should be deleted as defective or out-of-date. The bankruptcy and reorganisation procedure needed to be significantly improved.

II. Principles of Bankruptcy and Reorganisation Proceedings

In the substantiation of the draft of the Law it was noticed that the Law was based on two principles: the optimality principle and principle of primacy of the interest of the creditors as a whole.

The optimality principle is set out in Article 2 of the Law. According to this principle, both the bankruptcy proceedings and reorganisation proceedings should be conducted in a manner providing for the optimal satisfaction of the creditors, and – when rational – for the preservation of the debtor's enterprise.

Although the satisfaction of creditors has remained the principal goal of the bankruptcy proceedings, the bankrupt's enterprise should be liquidated only if the bankrupt's arrangement with the creditors – in the reasonable opinion of the court – would not give prospects of the complete satisfaction of the creditors. This rule is implemented in (for example) vesting the court

sposobu prowadzenia postępowania po wydaniu postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Należy zaznaczyć, że Zmiana ustawy, realizując tę zasadę wprowadza istotne zmiany dotyczące pozycji wierzyciela w postępowaniu układowym, w szczególności w odniesieniu do uproszczenia zasad zawierania układu, jak i zmiany wpływające na uproszczenie postępowania naprawczego.

Drugą naczelną zasadą prawa upadłościowego i naprawczego jest zasada dominacji grupowego interesu wierzycieli. W postępowaniu upadłościowym wierzyciele, w zależności od rodzaju wierzytelności czy zabezpieczenia, nierazko różnią się w opiniach co do likwidacji majątku upadłego, dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa upadłego lub sposobu zaspokojenia ich wierzytelności. Często dochodzi do konfliktu interesów pomiędzy poszczególnymi grupami wierzycieli. W celu podniesienia efektywności i szybkości postępowania upadłościowego, postępowanie to podporządkowane jest nadrzędnemu, grupowemu interesowi wierzycieli, nie zaś interesom poszczególnych wierzycieli. Należy w tym miejscu jednak zaznaczyć, że zasada ta, stosownie do Zmiany ustawy, została ograniczona, w odniesieniu do postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu, gdzie nie przewiduje się już obecnie obligatoryjnego głosowania nad układem w grupach wierzycieli, ze względu na kategorie interesów. Obecnie to sędzia-komisarz będzie decydował o głosowaniu w grupach.

W Ustawie przewidziano dwa podstawowe rodzaje postępowań związanych z istniejącą lub zagrażającą przedsiębiorcy niewypłacalnością, tj. postępowanie upadłościowe i postępowanie naprawcze.

III. Postępowanie upadłościowe

Wyróżniono dwa rodzaje postępowania upadłościowego: postępowanie obejmujące upadłość z możliwością zawarcia układu (art. 14, 267–305 Ustawy) oraz postępowanie obejmujące upadłość poprzez likwidację majątku dłużnika (art. 15, 306–360 Ustawy). O sposobie prowadzenia postępowania upadłościowego decyduje sąd w postanowieniu o ogłoszeniu upadłości. Sposób prowadzenia postępowania upadłościowego może jednak zostać zmieniony przez sąd w trakcie postępowania w drodze postanowienia, jeżeli przyczyni się to do zaspokojenia wierzycieli w wyższym stopniu, a podstawy prowadzenia innego sposobu postępowania ujawniły się dopiero w toku postępowania. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie. Uregulowanie to jest realizacją zasady optymalizacji.

Sąd ogłasza upadłość z możliwością zawarcia układu jeżeli zostanie uprawdopodobnione, iż w drodze układu wierzyciele zostaną zaspokojeni w wyższym stopniu, niż zostaliby zaspokojeni po przeprowadzeniu postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku dłużnika. Jeżeli

with the power to convert the manner of conducting the bankruptcy proceedings after the decision declaring bankruptcy has been issued.

In order to implement this rule, the Amendment to the Law introduces significant changes to the creditor's standing in the arrangement proceedings, in particular with regard to simplification of the rules governing the conclusion of the arrangement and it simplifies the reorganisation proceedings.

The second main principle of the bankruptcy and reorganisation law is the primacy of the interest of the creditors as a whole. In the bankruptcy proceedings the creditors, depending on the type of claim held or on the collateral security of the claim, frequently have different opinions as to the liquidation of the bankrupt's assets, the further operation of the bankrupt's enterprise or the manner of satisfying their claims. Quite frequently there is a conflict of interest between separate groups of creditors. Therefore, in order to accelerate the bankruptcy proceedings and to make them more effective, the proceedings should be subordinated to the interest of the creditors as a whole, not to the interests of individual creditors. Pursuant to the Amendments to the Law this rule has been limited with regard to the bankruptcy proceedings with the possibility to make an arrangement; as the result the voting on the arrangement in the groups of creditors comprising separate classes of creditors' interest is not longer mandatory. The judge-commissioner shall decide whether the creditors are to vote on the arrangement in groups.

The Law sets out two basic types of proceedings related to the existing or imminent insolvency of the entrepreneur, i.e. bankruptcy proceedings and reorganisation proceedings.

III. Bankruptcy Proceedings

There are two types of bankruptcy proceedings: proceedings with the possibility to make an arrangement (Article 14, Articles 267–305) or proceedings comprising the liquidation of the debtor's assets (Articles 15, Articles 306–360). The choice between the two types is made by the court in the decision declaring bankruptcy. However, the manner of conducting the bankruptcy proceedings may be changed by the court in a decision issued in the course of the proceedings, if such change contributes to the satisfaction of the creditors to a higher degree, and the grounds justifying the other manner of conducting the proceedings were disclosed in the course of the proceedings. The decision shall be subject to appeal. Such mechanism directly implements the optimality principle.

The court declares bankruptcy with the possibility to make an arrangement if it is determined likely that under the arrangement the creditors shall be satisfied to a higher degree than they would be satisfied as a result of conducting the bankruptcy proceedings comprising the liquidation of the debtor's assets. If no

brak jest podstaw do ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu, w tym jeżeli z uwagi na dotychczasowe zachowanie dłużnika nie ma pewności, że układ zostanie wykonany, sąd ogłosi upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego (art. 14 ust. 2, art. 15 Ustawy).

1. Zdolność upadłościowa

Pierwotnie ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze przewidywała możliwość ogłoszenia upadłości jedynie w stosunku do przedsiębiorców, przy czym zawarto w niej definicję legalną pojęcia „przedsiębiorca”. W aktualnym brzmieniu Ustawy zrezygnowano z odrębnej definicji przedsiębiorcy poprzez odesłanie do definicji legalnej zawartej w kodeksie cywilnym. Ponadto ustawą z dnia 5.12.2008 roku o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych wprowadzono instytucję upadłości konsumenckiej, na podstawie której dopuszczono, pod pewnymi warunkami, możliwość ogłoszenia upadłości również przez osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej.

Przepisy Ustawy stosuje się również do:

- spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółek akcyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej;
- wspólników osobowych spółek handlowych, ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem;
- wspólników spółki partnerskiej.

Pod pewnymi warunkami można również ogłosić upadłość zmarłej osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą, osoby fizycznej będącej przedsiębiorcą, która zaprzestała prowadzenia działalności gospodarczej lub która prowadziła działalność gospodarczą bez dopełnienia obowiązku zgłoszenia jej we właściwych rejestrach.

W stosunku do uregulowań Prawa upadłościowego z 1934 r., w Ustawie poszerzony został katalog podmiotów, których upadłości nie można ogłosić (art. 6 Ustawy). Do podmiotów tych, nieposiadających tzw. zdolności upadłościowej, należą Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego, publiczne samodzielne zakłady opieki zdrowotnej, instytucje i osoby utworzone ustawowo lub w wykonywaniu ustawowego obowiązku, osoby fizyczne prowadzące gospodarstwo rolne oraz uczelnie (państwowe i niepaństwowe szkoły wyższe).

2. Podstawy ogłoszenia upadłości

Zgodnie z art. 1 § 1 Prawa upadłościowego z 1934 r., podstawą ogłoszenia upadłości było „zaprzestanie płacenia długów”, które nie miało charakteru krótkotrwałego. W ustawie – Prawo upadłościowe i naprawcze z 2003 r. przesłankę tę zastąpiono nową ogólną podstawą ogłoszenia upadłości w postaci „niewypłacalności dłużnika”, przy czym dłużnika uznawano za niewypłacalnego, jeżeli nie wykonywał swoich wymagalnych zobowiązań. Dzięki takiemu ujęciu podstawy ogłoszenia upadłości, niewykonywanie przez dłużnika

basis exists to declare bankruptcy with the possibility to make an arrangement, e.g. if in the view of the debtor's previous conduct it is not certain that the arrangement will be performed, the court will declare the debtor's bankruptcy by liquidation of the bankrupt's assets (Articles 14.2, 15).

1. The Capacity to Go Bankrupt

Originally, the Bankruptcy and Reorganisation Law granted the capacity to go bankrupt only to entrepreneurs. The Law included a legal definition of the term „entrepreneur”. In the current version of the Law the definition has been deleted and the term „entrepreneur” has been defined by reference to the definition included in the Civil Code. Moreover, the Act of 5 December 2008 on amending the Bankruptcy and Reorganisation Law and the Act on Court Costs in Civil Proceedings introduced consumer bankruptcy and granted under specific conditions the capacity to go bankrupt also to natural persons not conducting economic activity.

The Law shall also apply to:

- limited liability companies and joint-stock companies which do not conduct economic activity;
- partners in commercial partnerships, liable without limitation with their whole property for the obligations of the partnership; and
- partners in a professional partnership.

Under certain conditions, it is possible to declare the bankruptcy of a deceased individual being an entrepreneur or an individual who was an entrepreneur but ceased business activity, as well as who conducted business activity even without being recorded as an entrepreneur in a relevant public registry.

Compared to similar provisions of the Bankruptcy Law of 1934, the Law expands the catalogue of entities which cannot be declared bankrupt (Article 6). The list of entities not having the capacity to go bankrupt includes: the State Treasury, local government, independent public health institutions, institutions and legal persons created by a law or in the performance of a duty imposed by a law, individuals operating an agricultural farm and higher education institutions (public and private).

2. Grounds for Declaring Bankruptcy

Pursuant to Article 1.1 of the Bankruptcy Law of 1934, bankruptcy could have been declared in relation to an entrepreneur who „ceased to pay his debts”, but only if such cessation was not temporary. In the Bankruptcy and Reorganisation Law of 2003 this premise was substituted by a new general ground for declaring bankruptcy, namely „the debtor's insolvency”. The debtor was deemed insolvent, when he failed to perform his enforceable obligations. Owing to such definition it was accepted that a failure of the

wymagalnych zobowiązań niepieniężnych, takich jak dostawy towaru, mogło stanowić podstawę ogłoszenia upadłości. W aktualnym stanie prawnym, taka interpretacja jest już niedopuszczalna – obecnie bowiem ogłoszenie upadłości może nastąpić jedynie na skutek niewykonywania wymagalnych zobowiązań pieniężnych (art. 11 ust. 1 Ustawy). Dla zaistnienia podstawy ogłoszenia upadłości bez znaczenia jest fakt, czy zobowiązania dłużnika mają charakter prywatnoprawny (długi) czy publicznoprawny (np. zobowiązania podatkowe). Nieistotna jest również kwota niewykonywanych zobowiązań. Ponadto podstawę ogłoszenia upadłości może stanowić niewykonywanie przez dłużnika zobowiązań niezwiązanych z jego działalnością gospodarczą lub zawodową.

Dłużnika, będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną (np. osobową spółką handlową), uważa się za niewypłacalnego także wtedy, gdy na bieżąco wykonuje wszystkie swoje wymagalne zobowiązania, ale ogólna wartość jego zobowiązań przekroczyła wartość jego majątku. Przepis ten jest nawiązaniem do podobnej regulacji art. 1 § 2 Prawa upadłościowego z 1934 r., ma jednak szerszy zakres podmiotowy, gdyż przepis Prawa upadłościowego z 1934 r. odnosił tę podstawę ogłoszenia upadłości wyłącznie do osób prawnych i osobowych spółek prawa handlowego będących w stanie likwidacji.

Aby zapobiec ogłoszeniu upadłości dłużnika, gdy niewykonywanie zobowiązań ma jedynie charakter przejściowy, w Prawie upadłościowym i naprawczym z 2003 r. wprowadzono możliwość oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości przez sąd, jeżeli opóźnienie w wykonywaniu zobowiązań nie przekracza trzech miesięcy, a suma niewykonywanych zobowiązań nie przekracza 10% wartości bilansowej przedsiębiorstwa dłużnika, chyba że niewykonywanie zobowiązań ma charakter trwały, albo oddalenie wniosku może spowodować pokrzywdzenie wierzycieli (art. 12 Ustawy). Zgodnie z intencją Ustawodawcy, przepis ten ma pełnić taką samą rolę, jaką w Prawie upadłościowym z 1934 r. spełniało wyłączenie z katalogu podstaw ogłoszenia upadłości krótkotrwałego zaprzestania płacenia długów (art. 2 Prawa upadłościowego z 1934 r.). Istotnym novum wynikającym ze Zmiany ustawy jest dodanie art. 12 ust. 3 Ustawy. Zgodnie z tym przepisem, oddalając wniosek o ogłoszenie upadłości na powyższej podstawie, sąd, na wniosek dłużnika, może zezwolić na wszczęcie przez dłużnika postępowania naprawczego, o ile nie występują przesłanki ustawowe uniemożliwiające wszczęcie przedmiotowego postępowania. Przedmiotowy mechanizm umożliwi przedsiębiorcom podjęcie działań mających na celu poprawę ich sytuacji finansowej i spłacenia wierzycieli przez przedsiębiorców, którzy są zadłużeni w niewielkim stopniu i których zadłużenie może mieć jedynie przejściowy charakter. Zgodnie z treścią uzasadnienia do Zmiany ustawy, wprowadzenie tego przepisu ułatwi wszczynanie postępowań naprawczych, a jednocześnie nie będzie zagrażać interesom wierzycieli.